

Mirjana Bobić-Mojsilović

VERICA MEĐU ŠLJIVAMA

Verica, žena između 45 i 50 godina. Veoma doterana iz asortimana sa tezgi - suknja na preklop u drečavim bojama, sandale na štiklu, istaknute grudi, tašnica u vrištećoj boji, jako natapirana, našminkana, sa visećim minđušama sa pijace, jako nakićena... Scena ima nekoliko stolica, jednu kancelarijsku biljku i stočić. Verica ulazi na scenu vrlo odlučno, stane na sred scene i obrati se publici.

Kunem se, govoriću istinu i samo istinu. Iz srca. Kako je stvarno bilo. Samo hoću da znate da sam mnogo, mnogo dala za Srbiju. I sad je nekako došlo vreme da to i ispričam. Mi mali, iz gomile, mi se nikada ne hvalimo gde smo bili i šta smo sve radili, to se nekako podrazumeva. E, ali je došlo vreme da se sve obnovi i izgradi, pa i odnos prema nama. Nije u redu da sam svuda bila, svašta prošla, mnogo dala, a na kraju - nikom ništa. Ja sam običan čovek, kao što vidite. Zovem se Verica... Šunjalo. Rođena sam posle Drugog svetskog rata, mislim tačna godina mi piše u dokumentima. Radila sam kao daktilograf generalnog direktora u fabrici Miloje Drndić Baćko. Živim u Rakovici, u garsonjeri. Trenutno sam na prinudnom ko i toliki drugi. Pa snalazim se nekako. Moj zet Bane nabavlja robu iz Mađarske, pa smo ja i kuma Ratka otvorile jednu tezgu na

Mirjana Bobić-Mojsilović

VERICA MEĐU ŠLJIVAMA

Verica, žena između 45 i 50 godina. Veoma doterana iz asortimana sa tezgi - suknja na preklop u drečavim bojama, sandale na štiklu, istaknute grudi, tašnica u vrištećoj boji, jako natapirana, našminkana, sa visećim minđušama sa pijace, jako nakićena... Scena ima nekoliko stolica, jednu kancelarijsku biljku i stočić. Verica ulazi na scenu vrlo odlučno, stane na sred scene i obrati se publici.

Kunem se, govoriću istinu i samo istinu. Iz srca. Kako je stvarno bilo.

Samo hoću da znate da sam mnogo, mnogo dala za Srbiju. I sad je nekako došlo vreme da to i ispričam. Mi mali, iz gomile, mi se nikada ne hvalimo gde smo bili i šta smo sve radili, to se nekako podrazumeva. E, ali je došlo vreme da se sve obnovi i izgradi, pa i odnos prema nama. Nije u redu da sam svuda bila, svašta prošla, mnogo dala, a na kraju - nikom ništa. Ja sam običan čovek, kao što vidite. Zovem se Verica... Šunjalo. Rođena sam posle Drugog svetskog rata, mislim tačna godina mi piše u dokumentima. Radila sam kao daktilograf generalnog direktora u fabrici Miloje Drndić Bačko. Živim u Rakovici, u garsonjeri. Trenutno sam na prinudnom ko i toliki drugi. Pa snalazim se nekako. Moj zet Bane nabavlja robu iz Mañarske, pa smo ja i kuma Ratka otvorile jednu tezgu na Kalenićevoj pijaci... Prodajemo mešovitu robu široke potrošnje. Znate ono - puding, vatu, uloške, kobasice, salamu, salcgajz, i baterijske lampe, sapune, deterdžente, one žičice za pranje sudova, šampone, pomade i toalet papir - to nekako najbolje i ide. Nije loše, zaradi se neka crkavica da se preživi... i da nikom ne budeš na grbači. Ma, što se ono kaže - ŽIVEĆE OVAJ NAROD! Stvarno smo jedinstveni na planeti. Života mi! I kad dođeš na pijacu, majke mi, ako si normalan -

mora neka milina da te uhvati - sve vrvi od života, žene nose toalet papir i binde, nekako s ponosom... Ako bi neprijatelj posmatrao sa visine tu sliku jedino što bi mogao da zaključi jeste da u Srbiji ima šta

da se jede kad se toliko prodaje toalet papir... Majke mi... Našu malu privredu održava toalet papir, života mi! Nemojte da se smežete.

Listići, listići, rolne i Paloma. Može da nema svega, al toga uvek ima.

Pa jel nije tako? Da nema toga ne znam od čega bi sirotinja živela.

Toalet papir nas je održao i u najtežim trenucima, stvarno... Pa jel nije? Ja sam uvek govorila da smo nepobedivi... Uvek, evo, i Milorad mi je svedok (prekrsti se pobožno), da iz mojih usta nikada ništa drugo o Srbima nije izašlo, nego da smo najbolji, najpametniji, da ćemo da pobedimo i da ima ceo svet da nam zavidi. I već nam zavidi.

A tek će da nam se divi. Videćete! I Miloradu (prekrsti se pobožno) sam to rekla baš ovim rečima. Mislim, ja nemam šta da krijem.

Milorad jeste bio moj generalni direktor, ali mi smo bili u vezi. Znala sam da je ženjen, ali šta ćete, ono pusto žensko i pusto muško. Ali, to nije bila švaleracija. To je bila ljubav. I tolika je to bila ljubav da nema šta ja nisam bila spremna da uradim za njega. Sećam se, još 1989.

godine, on se već bio odomaćio kod mene u garsonjeri... i terao me da bacim Gorenje šporet... Kako ću, bre, da bacim Gorenje šporet, nov je bio... A volela sam i njega i Srbiju... I onda našemo kompromis...

Milorad mi lično šrafciđerom skine onu pločicu Gorenje... a meni toliko bilo milo što smo se razumeli i kao ljudi i kao Srbi. Sada se tu uhvatila rđa... Al' mnogo nam je lepo bilo. Mnogo... Pa što smo se igrali... Meni majonez po grudima, ja trčim oko kombinovane sobe, a on me juri da poliže, pa sve viče "Tomi, volim te Tomi!" I sve se spopliće o regal, o trosed, fotelju, pa se udari u naftaricu, ispravi se i udari glavom u stakleni luster. Al, to je bilo staklo iz Zaječara, pa se zanese i sa regala obori onog gipsanog Budu i razbije ga u paramparčad, sagne se da ga pokupi, pa počne da urla "U pizdu materinu, u pizdu materinu, nabodo' se na Tita!" Ja skočim i vidim, a Titova značka, iz njegovog sakoa, zabila mu se u butinu. E, tad se on još uvek kleo u Tita. Posle, kad ga prošlo, on me ubeñiv'o - "To je tvoja značka!" "Nije, Miki, moja, izvini". Ja značku sa Titovim potpisom nikada nisam nosila, a on, bogami, jeste. Tačno se sećam njegovog odela iz Kluzaa, sako boje džigerice, a značka se cakli u

reveru, limun žuta košulja, zelene čarape sa violinskim ključem koje sam mu ja kupila, sandale... i značka... Dugo je on nju nosio... Do mitinga na Kosovu polju... Posle je teo da je baci, ali ja sam je sačuvala... E, onda kad je došla direktiva, on mi reko da promenim majonez, da stavim domaći majonez... ja ga poslušala... a on, sećam se, nekako sedne smlavljen na kauč i kaže, "Izvini, Verice, al ne mogu da te jurim i vičem Evit, Evit!..." Nije mu više valjda bilo uzbudljivo...

Dobro. Evo, da preñem na slučaj. Tog dana doñem ja kod njega u kancelariju. Nismo se do tog dana videli godinu dana. Znala sam ja da mu žena nije u Beogradu, inače me ne bi ni primio.

Mnogo ti hvala Milorade što si me primio, a on na telefonu. Neka, neka sačekaću ja da završiš razgovor. (Verica se šeta radoznalo po kancelariji i dok nevidljivi Milorad telefonira ona prevuši pesmu "Ne može nam niko ništa, jači smo od sudbine"... hit Mitra Mirića) ... Baš si zlatan, mada... i red je bio da me već jednom primiš... Nisam ti ja makar ko... A on meni - što dobro izgledam... Pa dobro kažem, hvala što izgledam, znam da izgledam. Nego, ti si mi nešto drugačiji. I stvarno, i jeste onaj moj Miki, i nije. Čudno nešto, promenjeno. Ju, kakav ti je to bedan pogled... kroz prozor iz kancelarije - na beton.

Dok si bio u fabrici, bar si gledao u zeleno... A on meni - "I Razumena to isto misli!" On meni odmah, pa bup – svoju ženu. Ma nemoj? Eto vidiš i nas dve u nečemu da se složimo... A, kako je ona? Fino...

Poslao si je na Kipar sa decom? Lepo... Apartman ste iznajmili...

Kako će ona tamo kad ne govori ni jedan jezik? Nisam bezobrazna, nego je to istina. Ti si mi to sam rekao, da ne zna da bekne ni jednu reč... a i srpski, da izvineš, malo zanosi... Uostalom na Kipru već svi pričaju srpski, jel tako? To mu doñe kao neka stvarno autonomna srpska pokrajina. Nego, tamo je mnogo jako sunce, Milorade.

Razumenka ima da ti se ugljeniše. Ona ionako ima dosta bora, pa još to sunce. Ima sva spečena da ti se vrati; misliće ljudi da ti je majka, a ne da ti je žena. Je li, da te pitam jel' još onako debela? Pa nisam maliciozna, nego poslednji put kad sam vas videla na TV, onomad kad ste bili na onom prijemu, mnogo je loše izgledala, poružnila, brate, pa se udebljala, morala sam da isključim televizor... Dobro, neću više o njoj. A jel može ovde da se puši...? Milorade, šta

ti je? šta ti je, što zaključavaš vrata? Nemoj da zaključavaš vrata, ja sam ovde došla zvanično! Ljudi se sastaju i rastaju, što je bilo među nama bilo je, ja sam to prebolela. To je gotovo. Nemoj bre da se otkopčavaš, nisi mi više direktor. Nekad bilo, sad više ne može. da me obrlatiš ko poslednji put, pa posle da mi spuštaš slušalicu. Došla sam nešto drugo da te pitam. Sedi, kud žuriš? Polako, sve ću da ti objasnim. Vidim, obrijao si brkove, osmeh ti drukčiji, stavio si zube, pa i nos ti nekako došao nov... ju Milorade, oči ti nekako došle zelene. Da te sretnem na ulici, boga mi... Ali nećemo da se igramo Vuka i Crvenkape... Evo, da preñem na stvar: Sada kada smo stvarno pobedili ceo svet, kad smo pobedili NATO, Ameriku, Novi Svetski Poredak, zločinačkog agresora i njegovu soldatesku, Milorade, da otvorimo karte, da otvoreno razgovaramo. Ama, nisam došla da obnovimo vezu, koliko puta treba da ti kažem. Nisam se udala... Da jesam, čuo bi da jesam...

Ne pijem ništa... Nisam član. Nemam ja vremena za to! I nije bitno da li je neko član ili nije. Bitno je kakav je čovek. Šta brani! Za šta živi!

Za koga glasa! Na čijoj je strani! Ti valjda znaš s kim imaš posla. Ja sam ti pravi glas naroda. Govorim samo ono što mislim i što čujem preko televizije! E, e, Miki, svašta smo mi prošli, sve same ofanzive, i evo, stigismo i do obnove i izgradnje... (Verica počinje razgaljeno da peva patriotsku pesmu "Neprohodnim stazama") I pravda je da nas grade, kad su nas rušili, ņubrad zločinačka. E, znaš kako mi nešto milo oko srca kad su pre neki dan na televiziji javili da će Nemci da izgrañuju kragujevačku Zastavu. Nemać da pravi! Šta? Ko lupa? Ma bilo na televiziji?! A?... Dobro, neće da bude JUGO, stvarno lupam... al neko doćeće da prave. E, ne mogu da dočekam da vidim kako Švaba izgrañuje našu industriju... i to baš u gradu gde su napravili Krvavu Bajku... Dobro, de, Miki... pa znam da nisu oni napisali tu recitaciju... Šta ti je bre? Šta se stalno brećaš. Nisam ja poludela od bombardovanja. Ja sam u stanju pune svesti! (publici) A bilo je strašno. Kod nas u Rakovici roletna nije ostala čitava. Ragastoi poispadali, prozori polupani. Lete oni avioni, lete, svake noći nas gañaju... (Miloradu) ... Vi ste osetili samo kad su gañali Dedinje? Vi sada tamo stanujete...? a odskora? Baš ti dobro ide, Milorade... i lete avioni, znaš, sve pršti, a ja se mislim samo - "udri

silo, dabogda ti se vratilo..." i vratilo im se... I tek će da im se vrati... (publici) Prvo, oni vodu više nemaju! Od nas će da je kupuju! Sad su smislili da prerađuju vodu iz kanalizacije! Govna će, bre, govna će da cede samo da bi imali šta da piju! Drugo, ovi zemljotresi, ove poplave, ovi vetrovi što se događaju po tim neprijateljskim zemljama, ništa to nije slučajno, što reko Milić od Mačve: "Dabogda im se glave na leđa okrenule! Stopala im se dabogda naopačke izvrnula!" Se sećate te divne kletve? Eno im tamo samo pederi, s oprostjenjem, i travestiti!

Nema, bre, ko decu da im pravi. Ej, nas će da mole, nas će da mole da ih silujemo! Ma idite molim vas. Kod njih sve neke bolesti iz laboratorije. A kod nas sve normalne zdrave bolesti: tuberkuloza, šuga, šuljevi, nazeb, vaške... A kod njih SIDA! Ribe! Ribe im u vodi sve odjednom postale ženke. Pa posle neka neko kaže da nema pravde na svetu. Sve je to naše tajno oružje! (šapatom i u poverenju) Svi mi u Rakovici znamo gde se nalazio cilj! Kako koji? Koji su gađali! Znam da to ne sme da se priča da je to vojna tajna, ali... zna Srbija da čuva svoje tajne... Moj brat, Dule, od tetke, sećaš ga se? Ma onaj što smo išli kod njega na Avalu, na crevca, što te zvao samo "direktore, direktore". Što je budala? Izvini, molim te, vrlo fin i pametan mladić.

Što se iz njegovog dvorišta vidi Avalski toranj. Vidiš da se sećaš! E, pa, Dule je svojim očima gledao. Pričao mi. Pa jel' ti znaš da je u Avalski toranj bio ugrađen specijalni Teslin magnet. Nisi čuo?

Ogroman, specijalni magnet! I, kad zlikovci pošalju raketu, ona dođe do tornja, Dule svojim očima gleda, obiće krug oko tornja, vrati se i -

bup, pa u Zuce! Bup, pa u Zuce! Pa šta ako je srušen toranj? Pa jel' ti znaš ko je srušio toranj na Avali? Idi tamo pa pitaj po selima! Idi pitaj!

Mi! Mi smo ga srušili! Pa čoveče, u Zucama nije više moglo da se živi od tih raketa! Šta se smeješ? Nije ovaj narod ni lud, ni glup! Sve je nama kristalno jasno! Nego, čula sam i da su isto ovaj Žeželjev most u Novom Sadu... isto tako... naši srušili... Pa da spasu onaj narod što živi pored mosta! Pa ne lupam, tako se priča. Pošto kupila po to i prodala.

A kad smo već kod mosta, pa jel ti znaš da sam ja svake noći išla na most? Il na Brankov il na Pančevački! Išla sam da čuvam mostove sa našim narodom. Idemo, tako, držimo se za ruke, i pevamo. Pod nama il Dunav ili Sava, nad nama slobodno nebo Srbije! Sirene, a mi slobodni! Ko ptice. Ne može nam niko ništa. Arlauču one sirene, arlauču... Znaš, kakvo je to uzbuđenje, majke mi, da mi je nekoliko puta došlo da skočim dole... Pa ne, nisam naravno, al znaš kakva sam ja kad se uzbudim... Bilo mi je to ko da idem na ljubavni sastanak. Ma jok, nisam imala nikog tamo... Nego igram, pevam. Branim svoju zemlju. Stanem. Stojim. I tako branim, ja sam i oružje i municija. Ja sam protivvazдушna odbrana! Televizija me snima... Stanem i brojim koliko nas je na braniku Srbije. A tebe nigde. E, da je bilo kako sam ja želela, ti i ja bismo ruku pod ruku, pa zajedno u kolo. A trebalo je hrabrosti za to, Milorade! Video je agresorski pilot, video je naša ozarena lica i nije smeo da gađa da ga ne potera maler. Da nije bilo nas, žena, dece, penzionera i ovih što su po zadatku morali da dođu -

srušili bi ih. A kako bi onda beogradske pijace, odakle bi zelena salata i mlad grašak, izvini, ni ovo iz Mañarske ne bi stizalo... I kako bi se išlo na Novi Beograd, da nije bilo nas. Čamcima bi ljudi išli u Sava centar na proslavu pobede! A jednom sam uspela da se probijem u prvi red, da nosim zastavu. Sa petokrakom. Nju najviše volim, izvini, to je zastava jedinstva. Bila sam i na jutarnjem programu televizije...

Idem u vrsti, nosim zastavu i pevam, svi pevamo, vetar mi leluja kosu... odlično sam izgledala, a ja gledam direktno u kameru... Nisam ni ja od juče, namazala sam se i ja... Neću da se ne vidim... Pa izvini, što bi se samo funkcioneri slikali za televiziju. Njih dovezu limuzinama za slikanje sa narodom. A ja menjam po nekoliko prevoza da stignem na vreme da nas branim. I još se doteram. Nijednom nije bilo da sam došla bez frizue. pa rekoh, nećeš Verice, da večito budeš samo gomila. najviše štikle, frizura, minđuše, sve. Otadžbina se brani lepotom! Osmeh na lice, i guraj se, guraj, pa u prvi red. A tebe, Milorade, nigde... A ja, gde god treba Srbiji da se pomogne, tu sam.

Uvek. Oduvek... Uvek sam bila patriota, al sad - to je nešto neverovatno, potpuno me obuzme, ovako kao neka jeza kad

pomislim na našu pobjedu i na golgotu koju smo prošli a da se zaista saginjali nismo... I zato, kad čujem ove izdajnike kako se smeju našoj pobjedi, kako onako petokolonaški seire što su strane trupe...kako?... dobro, trupe Ujedinjenih Nacija ušle u Srbiju i kako smo potpisali kapitulaciju, u meni se javi strašna mržnja, mogla bih sve ovim noktima oči da im povadim... Nema strašnije stvari nego biti izdajnik svoga naroda, za šaku dolara... JA SE VALA SAGINJALA NISAM!

Ja se saginjala nisam! A on meni, da se bogami jesam saginjala.

(pokaže rukom) E, nemoj da si prost. Sram te bilo! Šta je bilo između tebe i mene to je jedna stvar, drugo je naša pobjeda. Milorade, uozbilji se! Gledaj me! Ja sam Srbija! Svašta je preko mene prešlo, pa opet sam nasmejana! I sve što je obećano - ispunjeno je. Jel Kosovo ostalo u Srbiji - ostalo je! Nisu Ujedinjene nacije okupatorske trupe. I mi smo u Ujedinjenim nacijama, pa ne možemo valjda sami sebe da okupiramo, jel tako? Vidiš kako se mi držimo. Devetnaest najjačih zemalja sveta protiv nas, a vidi kako se držimo! Znaš šta sam radila svo ovo vreme? Otkad se nismo videli? Obučem mantilić, pa se šetam Takovskom. Sedam puta sam bila na Dnevniku... slučajni prolaznik u televizijskoj anketi! Pa o teroristima ovo, o našem Kosovu ono, o Rambuju ono, o miroljubivoj politici ono... Kako? Uvek mi je teško da izgovorim... Rambuije Rambuje o Rambujeiu ono... Pa ne može za moju Srbiju ništa da bude slučajno. Moramo svi da joj pomognemo. A ne, da u ovolikom gradu ne možeš da nañeš poštenog čoveka za televizijsku anketu... Mi smo, nas tridesetak, taj narod koji je imao hrabrosti da stane pred kamere i kaže da daje podršku naporima vlade, predsednika... Mene već znaju na televiziji... Smejte se vi samo, ali da sam malo ambicioznija, mogla bih da se probijem da vodim neku emisiju... Što, pa kamera me voli... A i pravilno razmišljam... Ona jedna što nas intervjuiše po ulici, osetila je to... jednom mi je slučajno rekla, koleginice... omaklo joj se, a meni je bilo mnogo mило... tada mi je palo na pamet da sam mogla da budem malo ambicioznija... Što je ona bolja od mene... A i lepše izgledam... (publici) Kažem, nema nas ovakvih više od tridesetak u Beogradu... Ma znam ih skoro sve. Onaj jedan penzioner Stajić, radio je nekada u nekoj vojnoj službi, fin čovek veoma i lepo izgleda, dvanaest puta je bio u anketi Dnevnika.

Dosetio se - samo menja okvire za naočari, i kape. Jednom šubara, jednom francuska kapa, jednom panama šešir. Dosetio se. A meni kaže što ne stavim periku, da me ne prepoznaju. Pa ne mogu ja da stavljam perike, videlo bi se. A ja i volim da se uvek vidi da sam to ja.

Jer ja tu predstavljam ne samo svoju zemlju nego i sebe... Meni to nikada nije bilo teško... Da nastupam... I kada su nas ustaše napale, ja sam se pojavila na tribini u Rakovici i vikala "dole Mesić - ustaša"! I, svi su mi tapšali. Al me onda nije zanimalo da pravim političku karijeru... da budem... funkcioner... ja treba da budem ono što jesam

-

slobodni politički radnik, patriota, ali da se to zna. Izvini, Miki, nikad te nisam pitala... Ono, kad smo napustili Krajinu, htela sam da idem da tim nesrećnicima nosim vodu i sendviče, ali je Bane, moj šurak, ovaj što švercuje iz Mañarske, rekao da se ne mrdamo iz kuće, jer ste izbeglicama zatvorili prilaz u Beograd. Našima, Srbima... Nikad te to nisam pitala... Što ste, bre, to uradili? Jel to istina...? To mi jedino nije jasno, ali sve drugo mi je jasno... Kako ne znaš za to? Bio si na moru, sa Razumenkom i decom...? Pa niste im dali da uđu, a ono bila vrućina, žega... Išao je Bane... kolima... poneo je jedno deset paketa koka-kole i jedno pedeset kilograma nektarina... U životu, kaže, nije bolje zaradio... u markama im je prodavao, jer su ljudi bili žedni... i nije samo on... na autoputu bilo je tezgji koliko hoćeš... Svi su zaradili... Ja im ne bih prodavala, ja bih im poklonila, ali... znaš... I ti se slažeš? Kažu ljudi biznis je biznis. Kako? Oćeš da ponoviš? E ovo ću da zapamtim - u Srbiji se najbolje zarađuje kad je nesreća... Lepo?

To je tvoja ekonomska politika? E, pa objasni mi onda zašto Šiptarima sve ide od ruke. Zašto im onako fenomenalno rade tezge na pijaci.

Lepe, velike, ima svega... A odakle im to? Od šverca droge i oružja kojim ubijaju naš narod. Milošev narod i Karañorñev. I narod Nemanjića, srednjevekovni narod. Ko što kažu na Dnevniku. Zaklani srpski narod ko što su govorili srpski akademici. Ne mrzim ja Šiptare štiti ih mrzim. Mrzim ih što se oni meñusobno ne mrze. Što umeju da se dogovore. Eto zato. Oni sve se lepo dogovore izmeñu sebe - jedan menja devize, drugi prodaje papriku, treći broji pare i ljubazni, fini.

Što kaže Bane, ima uskoro da uzimaju nas, nebeski narod, da im sečemo drva. Hoće li se tome stati na put? Sad kad smo pobedili, da se stvari uredi... Shvatila sam ja da je Kosovo najskuplja srpska reč.

Samo jedna reč, a toliko para potrošeno i u ovom ratu, i pre rata. I toliko para ćemo da dobijemo... To je i ovaj Nemač najjavio. Sad će pare u Srbiju. Dobro sam ja to razumela. Ali, kakav je to zakon tržišta, kad ja kao patriota koji je sve dao za Srbiju ovako živim, a vidi kako oni žive! Kako šta sam dala za Srbiju? Sve! Sve sam dala! Prvo - reč nisam rekla kad ste mi uzeli staru deviznu štednju. Reč. A mogla sam i ja da idem u udruženje starih deviznih štediša. Da vam pravim kermes na Trgu Marksa i Engelsa. Jel sam mogla? Mogla sam. Al nisam, jer sam mislila na dobro svih nas. Dobro, niste vi, pare je ukrao Ante Marković i hrvatske i slovenačke ustaše, majku im

secesionističku i antijugoslovensku, ali svejedno, vi ste ostali ta država. Jel tako? Pa pitam te lepo da mi objasniš, kako je moguće da smo tako glupi, da smo sve uzeli od Jugoslavije, i petokraku i vojsku, i avione, i ambasade, a pare da ne uzmemo. Naše pare. I nikom ništa.

Drugo - jel sam dala pare za Zajam za Srbiju? Jesam! Ti si mi rekao da treba da priložim nešto. Nemoj sad! Nisam luda što sam dala, neka sam, nije meni žao... Vратиće se to meni, sigurno... samo kažem da znaš... da se sve uzme u obzir... Nemam ni kamatu ni ništa... Treće -

onda doñoše Jezda i Dafina. Naravno da sam dala. Sve što sam imala od ušteđevine... Sad je lako da mi kažeš da sam budala, ali ni ti nisi shvatio... Evo ga zaključak! Slušaj! I te pare su bile za Srbiju! A ko je pojeo te pare do poslednje marke? Pa mi! Mi smo to slupali, to treba objasniti narodu. Srbija je pojela te pare, mi smo ih pojeli, mi smo slupali te pare do poslednje marke, treba to objasniti narodu. Davali ste nam hleba, struje, benzina, televizijske programe... Hranili ste nas i oblačili, školovali i zabavljali. Pravili nam kontakte sa svetom. Ceo svet sada zna za nas, za Srbiju. Mi smo već godinama najslavniji narod na svetu, zahvaljujući vama. I nama, srpskom narodu koji je sve to podržavao! ... Lepo razmišljam? Pa lepa žena lepo razmišlja, nego...

nismo svi dali isto, o tome se radi. Pa i ti si dao, znam. A tebi su vratili? Kome su mogli, oni su vratili. Pa i red je da ko je dao više prvi i dobije. Meni je ona Dafina, simpatična, šta, slobodna žena sa šeširom! Da je neki kriminalac, vi biste je već uhapsili... A ona se slikala sa svima vama. Jel nam lepo žena rekla preko televizije da smo budale što smo davali pare u piramidalne banke? Jel su nam odgovorni drugovi isto rekli. Al ja sam shvatila! Ovaj narod je hteo da bude prevaren, o tome se radi. Pa da posle ima zašto da kuka. Mnogi su davali pare Jezdi i Dafini, samo da bi posle mogli da kukaju i da kaljaju državu i vlast! A lepo su se družili u redovima! Četvrto! Šta sam još dala za Srbiju? Kožu! Svoju kožu! Vidi ovaj ožiljak. Ma ne taj, Miki, taj je tvoj ožiljak, kad si me ubo šrafcišerom kad sam pretila da ću da zovem Razumenku i decu i ispričam im sve o nama, ne taj, to je baš ožiljak, to je dokaz tvoje ljubavi, tada si me voleo. Nego ovaj, ovde, taj ima da se zabeleži. To je moja rana od kontramitinga, kad su me divljaci iz opozicije opalili motkom... ne, samo hoću da ti kažem da te podsetim... Ostao mi ožiljak od motke iako sam imala onu bundicu od veštačkog leoparda koju si mi ti uzeo u Pirotu, jeste, istina je dao si mi, dao pištoljče, da se branim ako me neko napadne. Od tada ga uvek nosim sa sobom. Ali se na kontramitingu, što je trebalo da bude kruna naše veze i kruna Srbije, uopšte, nisi poneo kao čovek.

Nemoj! Ja se derem, Miki, Miki, ovde sam, ubiše me ludaci, a ti držiš transparent i ni da se okreneš. A noć pre toga si me svlačio u hotelu Prag, i terao me da oblačim bundicu na golo... Zato mene ovaj ožiljak još više boli... Ja sam ranjenik! Jeste, pljunula sam onog jednog obrijanog do glave što je psovao predsednika kome smo mi išli da damo podršku. Ja sam njega pljunula, a on je mene opalio motkom, po leñima i po glavi. Da je bilo bar kamere da to snimi pa i da mi ne bude žao. Nas je bilo 500 hiljada ispred hotela Moskva, to je ona sa Dnevnika sve tačno izbrojala. To se zna! Al se ne zna da je jedna lepa, mlada i hrabra žena, koja je uvek želela samo dobro svojoj Srbiji, dobila batine i potres mozga! Taj ožiljak, to je svedočanstvo tog mog, tog našeg srpskog bola i razdora. Eto šta sam ja preživela a njega su snimali! A on mi se upiljio u grudi. Ovo?... Krst, iz Vračevšnice.

Nisam ga ranije nosila, ali sad ga nosim. Verujem u Boga i Jugoslaviju. Nisu to crkvene priče Milorade. Sa petokrakom, sa srpskim ocilima, nije ni bitno sa čime se kitimo, samo da rata ne bude više i da se svi vratimo na svoja radna mesta. Da živimo kao sav normalan svet. da budemo takav narod da te ne bude sramota nigde u svetu da kažeš da si potomak slavnih vitezova i starih Slovena, da ti je Tesla brat i to... Šta otkad? Pa ti si mi pokazao Boga. S tobom sam videla Boga! Nemoj! Toliko toga sam od tebe naučila. Znaš, mnogo toga imam ja tebi da zahvalim. Ti si naredio kad ulazimo u fabriku da se svi krstimo, i da ti se javljamo sa "pomoz Bog". Tad si i bradu nosio. Ti si rekao da treba da slavimo slavu fabrike. Izabrao si Svetog Nikolu, pa si doveo sveštenika. Pa jel si skuvao 70 kilograma žita! Se sećaš kako smo bili nespretni, kad smo počinjali da verujemo? Bio si galantan direktor. Što jes jes. Posna slava, a ti nisi dao da se štedi. Se sećaš kako se pop zaprepastio kad smo izneli zakusku koju si ti smislio - svinja lešo, sa blitvom i krompirom i maslinovim uljem, za one koji vole laka kuvana jela. I TVOJ SPECIJALITET - zubatac na užički način, u jagnjećoj maramici, špikovan belim lukom i slaninicom, pa sve to na kajmaku... Al smo sve slatko pojeli... Pop se, doduše, krstio u čudu, al nema veze. Miki, Srbin kada slavi, nikada ne štedi! Jel tako? I kad smo sahranjivali Komadinića, tvog zamenika, isto si napravio zakusku koja se pamtila u fabrici. I još si doveo i trubače, pa se ņurņevdan čuo do zore. Mnogo lepa sarana... E, od tada sam počela strašno da verujem u Boga. I verujem da je Bog uz nas, i sve nosim ovaj krst, što mi ga osvešto vidoviti Ljuboje, sa Trećeg kanala... da me čuva od urokljivih očiju... Jebo me...? E, nemoj Miki predamnom Boga da psuješ... Kaži samo jebote, ili jebi se, Nemoj Boga da psuješ, pogotovo ne sad... Možeš da mi kažeš jebo te otac, ili jebem ti majku ali, pred ženom, koja je postala vernica, da Boga psuješ, zajebi to. Mislim, ja se plašim. Kad je vidovita Mileva jednom preko televizije meni gledala u pasulj, znaš ja sam se javila telefonom, htela sam da ti pravo kažem da pitam šta će da bude sa nama, sa tobom i sa mnom dok sam još verovala da za nas ima nade, al sam nekako nespretno postavila to pitanje pitala sam - šta će da bude sa nama - a ona je shvatila sa nama svima, znaš onda je ona rekla da će sve da bude dobro ako se ne psujemo i naročito ako Boga ne psujemo.

Od tada am nekako postala još veći vernik... Ali, ne idem u crkvu, to ne, osim kada je neki veliki društveni događaj. Kada je dolazila Trojeručica, tada sam išla, i kada je Paja vodio narod na božićno bdenje... Kako koji Paja? Pa patrijarh! Što da mu ne tepam? Što da mu ne tepam? Svi mu tepaju. Ma Srbija je, dragi moj, velika zemlja kad su u njoj svi sa patrijarhom na ti a sa predsednikom na vi. To je zemlja budućnosti... E zato, mislim, treba da se vidi ko je šta dao za Srbiju, ko je bio pošten i fer, a ko je bio izdajnik. Ko kosi, a ko vodu nosi. Ja sam bre popa dovela da mi osvešta tezgju na pijaci, nego šta. I Bog nas čuva, majke mi. Osećam to. Smejali mi se po pijaci, al ja se mislim samo se vi smejte, ja znam šta radim. I da znaš da mi je sve nekako krenulo na bolje... Bog me čuva, osećam to. A i za ovo, (prekrsti se) ima da me sačuva. A on mi prišao blizu... Malo se osećaš... Vručina je... znaš, pa... ne, samo kažem, al imamo mi na tezgi strašan preparat - namažeš i ceo dan mirišeš na čiste noge... na tezgi na Kaleniću, stvarno treba da probaš... jeste da su zločinci, ali kozmetika im je odlična... to za higijenu stvarno imaju... More kakva bre lihvarska internacionala, to miriše ceo dan kad se namaže, al na čiste noge.

Kakve to veze ima? Pijem, naravno da pijem koka kolu, šta sad to ima veze. To je dobro bezalkoholno piće. U svašta ja verujem, al brate u to ne verujem, da u koka kolu sipaju neki tajni sastojak da omamlaze svu decu na svetu da im postanu robovi. mada to pišu naše ugledne novine, al u to ne verujem. U sve ostalo verujem. I ono kad je bila vest u nekim novinama, ovakav je naslov imala - Ubio majku jer mu je rekla da mu je ujak tata! To se navodno desilo u nekom selu kraj Požarevca, mada zvuči kao sprdačina, ko da je neko namerno pustio tu vest da ispadne da smo mi nastrani kao Amerikanci, ja i u to verujem, al u ovo ne verujem. I tvoja deca piju koka kolu, nemoj da mi pričaš. I ti si, bogami, koliko se sećam voleo da piješ viski... A, viski je englesko piće? Nisam znala. Poznato je da mrzimo onog hermafrodita Blera, ali fakat - viski je dobar. Mislim, ako treba, zbog patriotizma da pijem kinesku rakiju - u redu. I žen šen. I rusku votku - u redu. Ali onda kažete narodu - to je razlog, ideologija, a ne što je koka kola otrovna. Jer ako kažete da je to razlog, što ih mrzimo, onda je sve drugačije. Ako se kaže da je mržnja u pitanju, svi će to da podrže.

Narodu treba da objasnimo da neće više Srbin da pomaže američku privredu, da neće Srbin više da celu svoju platu potroši na Ameriku. I na Englesku. Da im mi, našim dinarom, podižemo oblakodere, eto tako treba reći narodu, svi bi razumeli. Da ih mi takoreći izdržavamo.

A ne, mi u ratu sa Amerikom, a svake večeri na televiziji američki filmovi. Da se razumemo, ja volim američki film, pa nek me ubiju, eto toliko sam ti ja izdajnik! Volim, pa volim, to je jače od mene, iako mrzim Ameriku... To se zna! Njemu zazvoni telefon. Neka, javi se samo, sačekaću ja. Erikson... (Verica popravlja karmin pevuši "Kud god da krenem... ko da mi otme iz moje duše Kosovo") Šta ti je bre?

Što da ne pevam tu pesmu? Oćeš da me udariš? Mnogo si mi ti osetljiv na pesme. Se sećaš ono kad smo sedeli u Romani Taru...

muzika, ja se naslonila na tvoje rame, šašolji me tvoja brada po čelu, tad si nosio bradu, sećaš se, to je politički bilo u modi... i ja naručim onu pesmu "Ne klepeći nanulama kad silaziš sa čardaka", ti misliš da sam ja htela da te provociram, da provociram kafanu... to je divna pesma... i ja naručim jer je brate lepa pesma, a ti ustaneš i opališ mi šamar... Ni dan danas ne mogu to da ti zaboravim... života mi. A kad se setim, svi u kafani su ti tapšali čak i žene, što je stvarno sramota...

a, Miki, nisi bio u pravu... Kako mi nisi opalio šamar, kad si bio u četničkoj fazi? Šta pričaš? Jesi mi bre zabranjivao da jedem baklave na javnom mestu? Sve ja pamtim! I šubaru! Što si je nosio u akt tašni svaki put kad ti i ja treba da se nañemo na livadi. I leti! (Verica vadi šubaru iz tašne i stavlja je na glavu) Pa je staviš na glavu, a mene teraš da se igramo četnika i žrtve. Jeste, terao si me da klečim i da ti govorim "Smiluj se, brate". A ti meni, "Još, još". A ja sve ponavljam, smiluj se brate, dok ti ne poludiš... Sve ja pamtim... I zato, Milorade, ako sam ti ikada išta značila, onda da me uzmeš za ozbiljno... čula sam, mislim to se zna, kako da kažem, čula sam da su tebi dali da ti napraviš spisak... da se tebi dojavljuje... da se tebi ljudi javljaju... koji su nešto uradili... koji su mnogo radili... da se to obeleži... ne mrsomudim, Miki, nego samo da ti kažem lepo i polako da bi sve razumeo... da ti stavljaš na spisak za... kako da kažem... za spomenicu... pa sam htela eto, zbog svega što sam uradila... što sam ti rekla, a to je samo mali deo onoga što sam ja dala... o

patnjama mojim ti nisam ni govorila... eto smatram da sam zbog svega gore navedenog, mislim prethodno rečenog, zaslužila da i ja dobijem spomenicu... Nemoj da vičeš! Nemoj da vičeš na mene! Nemoj da vičeš, šta ti je? Ne tražim ti ni stan, ni posao, ni poslovni prostor ni kiosk. Zbog svega ovoga napred navedenog, Miki, red je da me staviš na spisak. Na spisak za spomenicu. Eto, jedino što želim jeste taj mali znak pažnje ove, naše, tvoje Srbije prema meni. Samo to. Htela bih nekako da budem obeležena kao neki mali heroj. Želim da u novi vek uñem sa nećim. Kako koj će mi spomenica? Nije. Nije mi dosta što ste nas pohvalili preko televizije, što ste rekli da smo heroji. Da nam se zahvaljujete i divite na podršci koju smo vama davali u svim najtežim trenucima. E pa nije. Puštali smo vas da radite šta hoćete! (publici) Znam ja da zemlja treba da se diže. To nam je svima jasno. Mi ćemo da je dižemo! Pa naravno, svi mi. Nije meni teško. Ja ću da idem na radnu akciju ako treba, da dižemo mostove i popravljamo pruge, da gradimo fabrike. I kinesku četvrt u sred Beograda, mi to Kinezima dugujemo, oni su naši prijatelji... Po deset dnevnica za Srbiju? Pa daćemo, zar smo malo puta davali? Mogu ja još skromnije, da pritegnem kaiš, da se ustručim. Ako je to za dobro Srbije - nema problema... Ali, da mi se da spomenica. Za sve što sam uradila, da ne bude - gde si bio šta si radio - propade ti dvanaest godina, i bez dinara, bez podrške, bez ičega, bez muža, bez deteta u novi vek... Da mi to bude kao nagrada, da se osećam bolje. da nije sve bilo uludo, da vidim da neko ceni to što sam dala... Kako nema spomenica? Kako nema kad svi pričaju?... U ovom trenutku se ne daju? Pa kad se daju? Jel ima ili nema? Nemoj da me ismevaš, nisam ja to zaslužila... Ostavi te kofere... Isprsi se ko muškarac pa mi reci - dokle ćemo da gradimo i da slavimo ovu Srbiju bez nagrade? Pa valjda ćemo zajedno da je gradimo? Miki, kolo da igramo, slave da slavimo, pod našim nebom, pod našim šljivama. A, on, češlja se, stavlja naočare. Roñena majka da ga ne prepozna. Totalno izmenjen lični opis. I kaže mi: "Izvini Verice, ali moraćeš da gradiš i slaviš Srbiju bez mene." I tu mi nešto puče pred očima, ko nokaut da mi je opalio. (publici) I čujem buku. Ne znam da li to u mojoj glavi bubnja... Kakva se to buka čuje, jel to sa ulice ili... A on počinje da čupa telefon iz zida. "Ostavi taj telefon, jesi ti normalan? Ostavi taj telefon Srbiji, nama je svaki aparat potreban".

A šta je u ovim koferima? Pare? Naše pare? Sve što smo dali za Srbiju! Pa ti, bežiš, ņubre jedno nepošteno. A on meni: "Ne bežim nego ću da se vratim", i pokušava da otključa vrata. On će da se vrati?

A kako ćeš da se vratiš Milorade, jel kao uspešni biznismen? On petlja oko vrata. Ključ mu se zaglavio, a on me gura i gura... A meni pritisak neki dovde... Kao da sam pod vodom, kao da se davim. I tad mi sine: Da bi nekog sprečio da se vrati, moraš prvo da ga sprečiš da ode! (

Verica vadi plastični pištolj iz tašne i puca u nevidljivog Milorada.) (

Stavi pištolj na sto. Priđe publici.) Gotovo! Tako je bilo od reči do reči. Znam da sam ja samo mali pion u velikoj igri života. Radite sa mnom šta vam je volja. Priznajem samo sud moje partije. A moja partija, to je valjda svima jasno - to je Srbija.